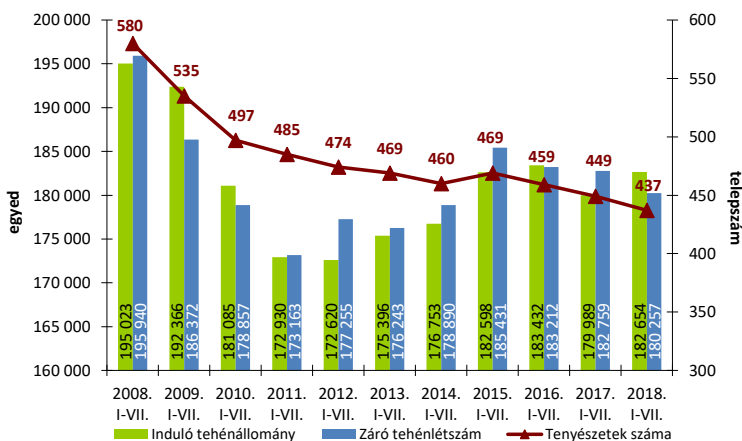

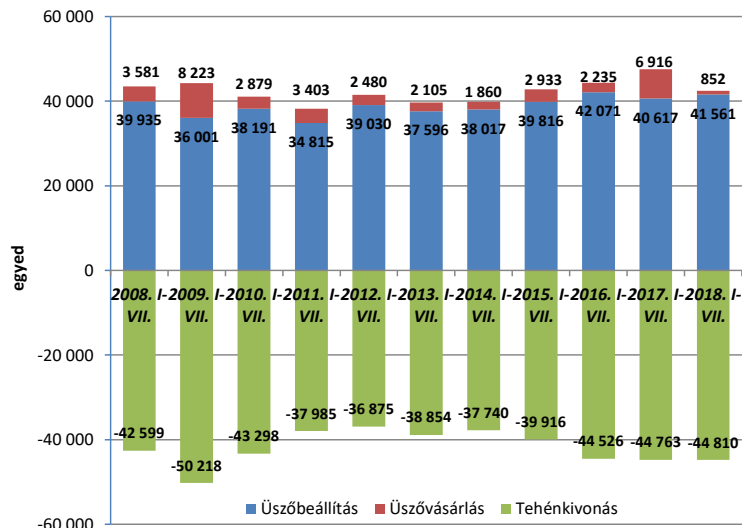
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2008-2018. I-VII. HÓ)

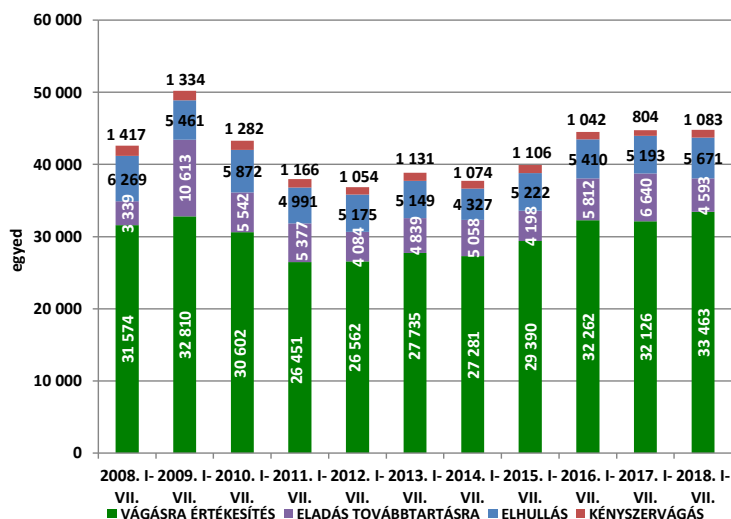
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek és tejhasznú tehenek számának lassú, de folyamatos csökkenése tovább folytatódott 2018 júliusában is. A 437 db tenyészet kettővel kevesebb (-0,5%) az előző hónaphoz képest, ugyanakkor 12-vel kevesebb (-2,7%), mint tavaly júliusban. 2018. július végén 2.502-vel kevesebb (-1,4%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 10 év alatt 24,7%-kal (-143) kisebbedett, de 2008 júliusa óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 15,7 ezer egyeddel (-8,0%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 338-ról már 412-re nőtt.

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2008-2018. I-VII. HÓ)

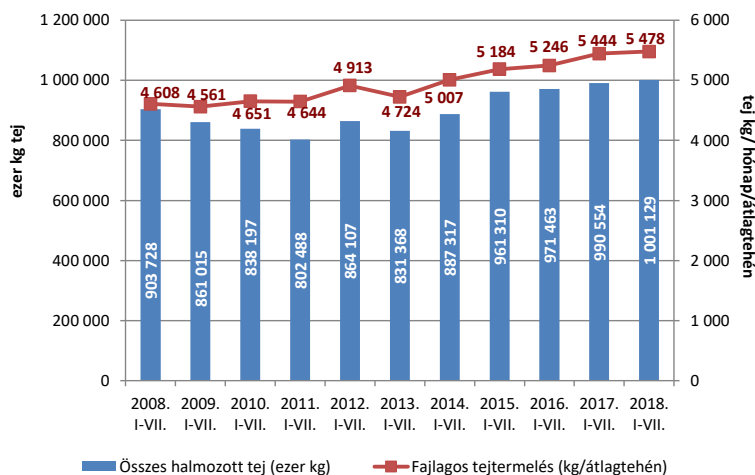
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2017-ről 2018-ra – egy év alatt – érezhetően nőtt (+2.665 tehen; +1,5%), de az állomány 2018 első hét hónapjában már érezhetően zsugorodott (-2.397 egyed; -1,3%). Ennek oka, hogy bár 2018 első hét hónapjában – az állománypótlás szempontjából meghatározó – üszöbeállítások száma nőtt (+944 egyed; +2,3%), ugyanakkor az üszövásárlások száma drasztikusan csökkent (-6.064 egyed; -87,7%) és a tehénkivonások száma is enyhén nőtt (+47 egyed; +0,1%) a tavalyi év hasonló időszakához képest. Mindezek a tényezők együttesen eredményezték a jelentősnek mondható állománycsökkenést 2018 eddigi időszakában.

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2008-2018. I-VII. HÓ)

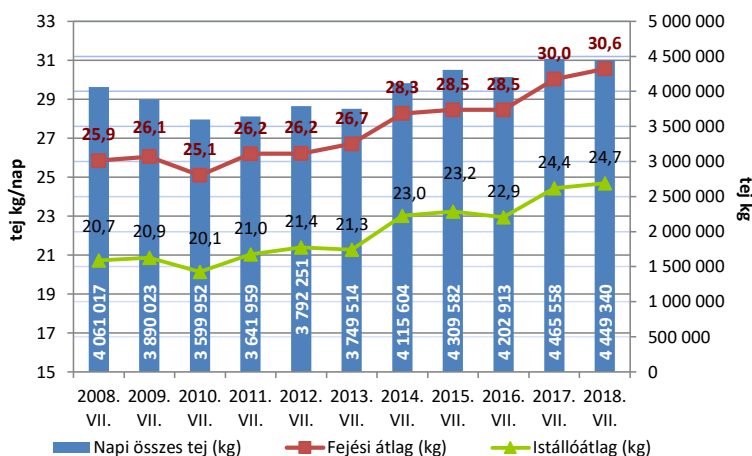

2018 első hét hónapjában az állományból kivont tehenek 74,7%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 33.463 volt), ami rekordarányának számít. A tehénkivonások 2,4%-áért (1083 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami alacsony arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 12,7%-a (5.671 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya alacsony volt (10,2%, 4.593 egyed). 2018 első hét havában az induló tehénállomány 18,3%-át selejtezték, 0,6%-át kényszervágták, 3,1%-a elhullott, 2,5%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 24,5%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető.

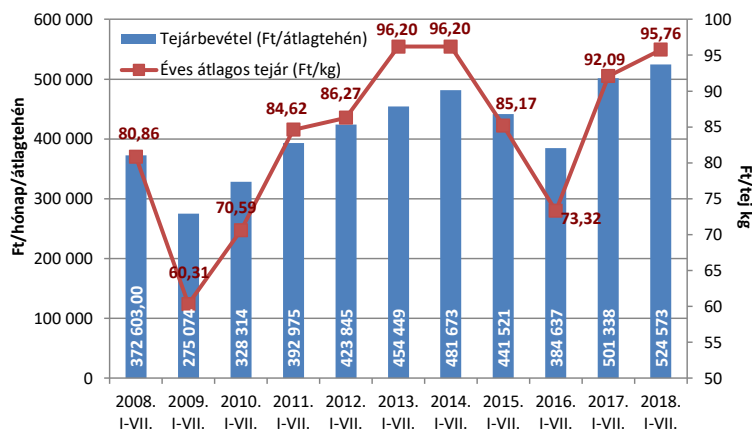
4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2008-2018. I-VII. HÓ)

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2008-2018. VII. HÓ)

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2008-2018. I-VII. HÓ)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2018 első hét hónapjában az elmúlt 10 év alatt a legnagyobb volt, meghaladta az 1 milliárd kg-ot, aminek elsődleges oka a fajlagos tejtermelés 5,47 ezer kg fölé történő emelkedése volt a vizsgált időszakban. 2017 első hét havához képest a fajlagos tejtermelés +34 kg-mal (+0,6%) nőtt, de az összes halmozott tejtermelés ennél nagyobb mértékben emelkedett (+10,6 millió kg, +1,1%). 2008 és 2018 júliusa között a fajlagos tejtermelés növekedése 18,9%-os (!) volt (+870 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben 97,4 millió kg-mal (+10,8%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe zsugorodása miatt.

2018 júliusában a napi összes tejtermelés mind az előző hónaphoz képest – az évközi szezonális ingadozásnak megfelelően –, mind a tavalyi év júliusi termeléséhez viszonyítva (–16,2 ezer kg, –0,4%) enyhén csökkent. Ugyanakkor 2017. július havához képest mind a fejési átlag (+0,53 kg, +1,8%), mind az istállóátlag kismértékben nőtt (+0,25 kg, +1,0%), folytatva a sokéves tendenciát. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés közel 388 ezer kg-mal nőtt (+9,6%), a fejési és istállóátlag 4,71, ill. 3,95 kg-mal lett több (+18,2%, ill. +19,1%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és közép- és hosszútávon a növekvő trend folytatódására számíthatunk.

A tehenenkénti tejárbevétel 2018 első hét hónapjában 525 ezer Ft volt átlagosan, 4,6%-kal több mint 2017 hasonló időszakában, és az elmúlt 10 év legnagyobb első hét havi bevételének felel meg. Ennek elsődleges oka a tejár 4,0%-os éves emelkedése a vizsgált időszakban. 2008 óta a tejárbevétel összesen 40,8%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 18,9%-os és a tej árának 18,4%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2017 februárjától 2018. januárig folyamatosan emelkedett, meghaladva a 100 Ft/litert, de ezt követően csökkenésnek indult és jelenleg 90 Ft/l körül mozog. A nyerstej kiviteli ára több hónapon át tartó csökkenés után az elmúlt két hónapban már érezhetően emelkedett, megközelítette a 100 Ft/l árszintet és így már jelentősen meghaladja a belföldi felvásárlási árat, ami jövőbeli pozitív trendváltást vetít előre a nyerstej árában. Ezt alátámasztja, hogy a globális tejtermékekárak ismét enyhén elkezdtek emelkedni.

Dr. Ózsvári László

Állatorvostudományi Egyetem
Budapest